

УДК 338.43.02:339.5 (477)

**ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
АГРОПРОДОВОЛЬЧОЮ ПРОДУКЦІЄЮ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ****Нестеренко О.Д.***Київський національний торговельно-економічний університет*

В роботі розглянуто вплив на розвиток торговельно-економічних відносин між Україною та ЄС внаслідок взаємної тарифної лібералізації між ними в торгівлі агропродовольчою продукцією відповідно до положень Угоди про асоціацію за допомогою моделювання в системі GTAP. Імплементация Угоди про асоціацію усуне нетарифні (технічні) бар'єри у торгівлі між Україною та ЄС та забезпечить розширений доступ українських експортерів до внутрішнього ринку ЄС і навпаки – європейських експортерів до українського ринку. Проаналізовано структуру експорту та імпорту в розрізі окремих товарних груп та асортиментних позицій сільськогосподарських та продовольчих товарів. Приведено у відповідність до класифікації секторів економіки, що використовується в GTAP існуючі дані щодо ставок імпорتنних мит, що діятимуть по закінченні перехідного періоду. Встановлено, що зростання загального економічного добробуту в Україні відбуватиметься, в першу чергу, за рахунок нарощування обсягів експорту зернових, продукції промислового виробництва, транспортних та телекомунікаційних послуг.

Ключові слова: GTAP, тарифна лібералізація, ставка імпортного мита, внутрішнє виробництво, внутрішні ціни, державні витрати, витрати домогосподарств, приватні інвестиції бізнесу, сукупний експорт, сукупний імпорт

UDC 338.43.02:339.5 (477)

**AGRI-FOOD PRODUCTS' FOREIGN TRADE LIBERALIZATION OF
UKRAINE IN TERMS OF EUROPEAN INTEGRATION****Nesterenko O.***Kyiv National University of Trade and Economics*

It's described the influence on the development of trade and economic relations between Ukraine and the EU as a result of tariff liberalization of mutual trade between agro-food production under the Association Agreement by modeling the system GTAP. The implementation of the Association Agreement will eliminate non-tariff (technical) barriers to trade between the EU and Ukraine and provide Ukrainian exporters greater access to the EU internal market and vice versa - European exporters to the Ukrainian market. The structure of exports and imports in individual commodity groups and items assortment of agricultural and food products is analyzed. It's

complied with the classification of sectors used in existing GTAP data rates of import duties, which will operate after the transition period. It is found, that increase of overall economic welfare in Ukraine will primarily occur due to increasing volumes of grain exports, industrial production, transport and telecommunication services

Keywords: GTAP, tariff liberalization, the rate of import duties, domestic production, domestic prices, government spending, household spending, private investment business, total exports, total imports.

Актуальність проблеми. Розвиток зовнішньоторговельних зав'язків України в умовах швидких викликів глобалізаційних процесів світової економіки виступає пріоритетним завданням для належного функціонування національної економіки.

На сьогоднішній день Україна заявила про себе як про країну, яка може виступати потужним гравцем на ринку експорту сільськогосподарської продукції, взявши при цьому посилений інтеграційний курс у світовий простір. Ключовим питанням для держави сьогодні виступає зміцнення своїх конкурентних позицій та імплементація Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС, яка відкриє нові можливості для вітчизняних аграріїв поступового освоєння ринку країн ЄС, підвищення рівня якості, покращення продовольчої безпеки країни. Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає необхідність для українського бізнесу адаптувати свої виробничі процеси і стандарти до вимог ЄС задля підвищення конкурентоспроможності на ринку ЄС та збереження і розширення своїх позицій на внутрішньому ринку. Оскільки, існує ризик, що спрощення чи повне скасування митних режимів може виявитись загрозою для втрати позицій національного товаровиробника на українському агропродовольчому ринку, з огляду на неконкурентоспроможність через низьку якість товарів та низькі ціни на імпортовану продукцію.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідженню впливу на національну економіку наслідків імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС присвячено низку праць провідних вітчизняних науково-дослідних інститутів та вчених-економістів, зокрема М.І. Пугачова, Т.О. Осташко, О.В. Сушка, В.В. Трюхана та інші, проте аналіз поточного розвитку ще не знайшов належного втілення у наукових працях вітчизняних вчених, що зумовлює необхідність подальших досліджень.

Мета роботи: розглянути один сценарій змін в умовах зовнішньої торгівлі між Україною та ЄС, який змодельований за допомогою системи GTAP та полягає у зниженні обома сторонами ставок митних тарифів на агропродовольчу продукцію після закінчення перехідного періоду підписаної Угоди про асоціацію.

Викладення основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі країни ЄС залишаються найбільшим торговельним партнером України, у тому числі в торгівлі сільськогосподарською продукцією. У 2015 р. частка країн ЄС у загальному обсязі зовнішньоторговельних операцій збільшилась порівняно з попереднім роком і становила 34,1% в експорті та 40,9% в імпорті (в 2014 р. відповідно 31,5% і 38,7%). Частка країн ЄС в загальному експорті продукції сільського господарства в 2015 р. склала 27,7%.

Продукція агропромислового комплексу та харчової промисловості становить найбільшу частку в усьому експорті з України до ЄС – 31,2%, тоді як в імпорті вона поступається мінеральній продукції, машинам та обладнанню й продукції хімічної галузі, складаючи 9,8% усієї ввезеної в Україну продукції з ЄС станом на 2015 р. З продукції сільськогосподарського виробництва Україна найбільше експортує до ЄС зернові культури (40,2% експорту сільгосппродукції до ЄС), насіння і плоди олійних культур (16,0%), залишки і відходи харчової промисловості (12,0%) [3, с. 33].

До країн ЄС спрямовується 66,2% всього вітчизняного експорту риби; 62,1% вітчизняного експорту перероблених овочів; 56,6% експорту їстівних плодів і горіхів; 54,6% експорту живих дерев та інших рослин; майже третина всієї продукції рослинного походження і готових харчових продуктів (по 30,6% відповідно).

Зважаючи на важливе торгово-політичне значення країн ЄС для України, зокрема у торгівлі продукцією сільськогосподарського сектора економіки, особливої актуальності набуває визначення наслідків набуття з 01.01.2016 р. чинності Угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі, яка є основною складовою частиною Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Тим більше, що Угодою передбачено асиметричну тарифну лібералізацію зі сторони ЄС на користь України [4, с.28].

З моменту набуття чинності Угоди з 1 січня 2016 р. середньоарифметична ставка ввізного мита в ЄС скоротилась на 7,1

відсоткових пункти – з 7,6% до 0,5%, в той час як ставка ввізного мита України зменшилась всього на 2,53 відсоткових пункти – з 4,95% до 2,42%. Особливо радикальними стали поступки зі сторони ЄС у сфері сільгосппродукції – зниження середнього рівня мита склало 19,2 в. п. – з 19,8% до 0,6% [6].

За результатами моделювання, зменшення ставок ввізних мит у двосторонній торгівлі між Україною та ЄС до того рівня, який передбачений в Угоді про асоціацію по закінченню перехідного періоду, призведе до зростання ВВП України близько на 0,07%. ВВП країн ЄС зазнає вкрай незначного зниження, що не перевищуватиме однієї сотої відсотка (рис. 1а).

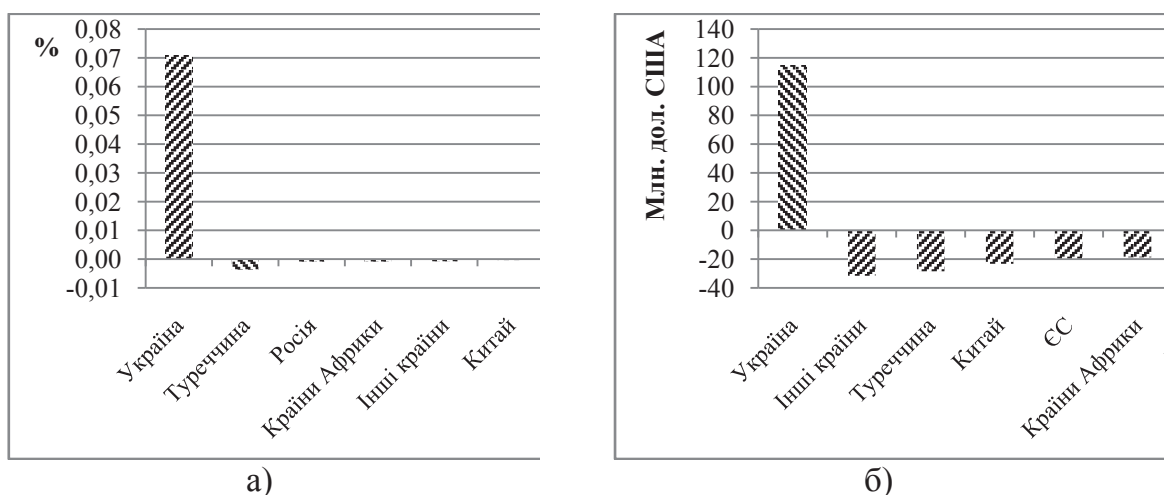

Рис. 1. Зміна реального ВВП України та інших країн світу у відносних та абсолютних показниках за результатами моделювання

Джерело: власна розробка автора

Слід зазначити, що ВВП решти розглянутих країн та регіонів світу зазнає дещо більшого падіння у відсотковому вираженні, ніж ВВП ЄС. Зокрема ВВП Туреччини знизиться на 0,00365%, Росії – на 0,00089%, країн Африки – на 0,00088%. Однак наведені результати свідчать, що таке падіння буде вкрай незначним.

Розглядаючи динаміку ВВП у натуральному вираженні відносно його обсягу станом на базовий для моделі ГТАР 2011 рік, необхідно зазначити, що його зростання в Україні очікується на рівні 114,4 млн. дол. США, тоді як для Туреччини він скоротиться на 28,4 млн., Китаю – на 23,2 млн., країн ЄС – на 19,3 млн., Росії – на 17,2 млн. дол. США.

Аналіз змін в структурі ВВП за витратами свідчить про те, що основні чинники наведеної динаміки цього показника різняться за країнами (табл.1).

Таблиця 1 - Структура динаміки реального ВВП за витратами в Україні та інших країнах світу за результатами моделювання, млн. дол. США

Складові ВВП	Україна	ЄС-28	Туреччина	Китай	Країни Африки	Росія	Інші країни світу
Державні витрати	31,22	2,87	-4,36	-2,75	-3,45	-3,26	-52,79
Витрати домогосподарств	79,65	-37,23	-21,61	-10,50	-11,71	-10,44	-208,76
Приватні інвестиції	126,75	35,89	-5,74	-17,90	-6,40	-21,67	-165,13
Експорт	214,47	223,82	-1,42	3,49	-12,71	-15,95	-13,80
Імпорт	-337,71	-244,64	4,75	4,49	15,51	34,21	125,50
Всього	114,37	-19,28	-28,39	-23,18	-18,79	-17,12	-314,99

Джерело: розраховано за допомогою економіко-математичної моделі GTAP

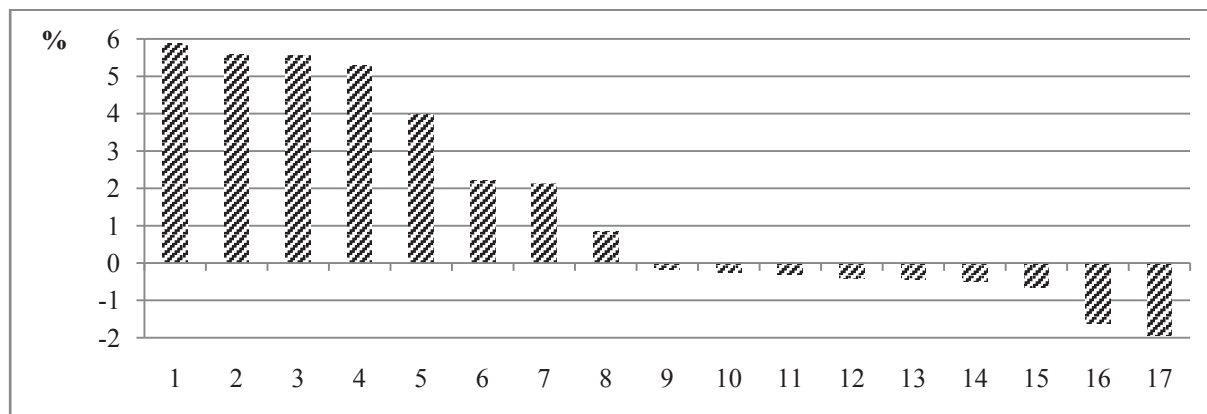
Найбільший внесок у динаміку ВВП України та ЄС зроблять зростання обсягів експортних й імпорتنих операцій. В Україні зростання приватних інвестицій бізнесу (126,75 млн. дол. США) буде більш значним за зростання витрат домогосподарств (79,65 млн.). Зростання сукупного імпорту (337,71 млн.) перевищуватиме відповідне зростання сукупного експорту (214,47 млн.) у понад 1,5 рази, тоді як для країн ЄС це перевищення складе 9,3%. Водночас, в країнах ЄС матиме місце скорочення внеску домогосподарств у формування ВВП (-37,23 млн.).

Найбільшим внесок цього сектору економіки в падіння ВВП буде також в Туреччині і країнах Африки, тоді як в Китаї та Росії більшою мірою скоротяться приватні інвестиції бізнесу. Обсяги експорту й імпорту усіх країн, крім України та ЄС, зазнають незначного скорочення (за винятком Китаю, де експорт зростає на 3,5 млн.), що свідчить про наявність ефекту заміщення внаслідок двосторонньої тарифної лібералізації між Україною та ЄС [9].

Динаміка українського експорту внаслідок двосторонньої лібералізації торгівлі сільгосппродукцією буде найбільш позитивною для таких товарних груп, як м'ясо великої рогатої худоби й інших тварин (зростання на 5,58%), продукція тваринного походження (5,56%) зернові (5,27%), цукор (3,97%), молоко і молочна продукція (2,21%) та інші харчові продукти (5,87%) – рис. 2.

Падіння вітчизняного експорту очікується за такими товарами і секторами економіки, як насіння і плоди олійних культур (-1,95%), живі тварини (-1,62%), живі дерева та інші рослини (-0,66%).

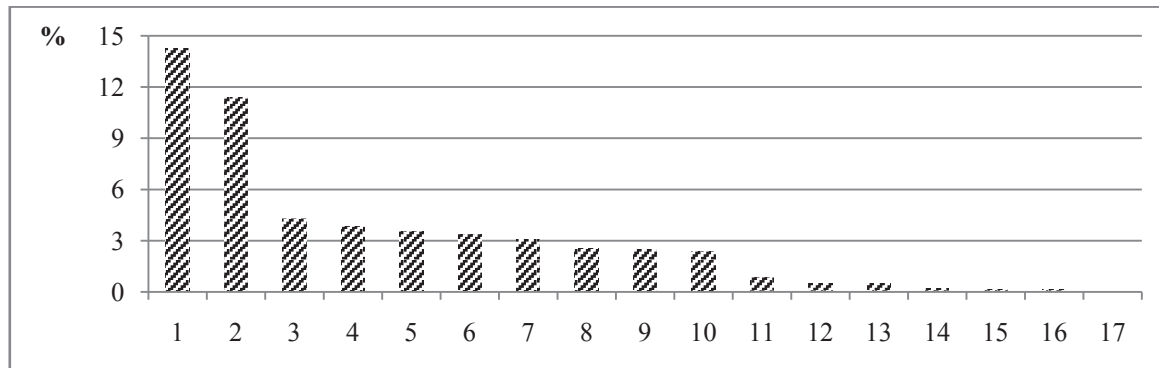
Натомість імпорт товарів і послуг в Україну внаслідок двосторонньої лібералізації торгівлі сільгосппродукцією зростає за всіма секторами і галузями економіки. Найбільш відчутним буде зростання імпорту молока і молочної продукції (14,24%) та м'яса великої рогатої худоби й інших тварин (11,37%) – рис. 3.

1. Інші харчові продукти	6. Молоко і молочні продукти	12. Інші послуги
2. М'ясо великої рогатої худоби й інших тварин; жири тваринного походження	7. Жири рослинного походження	13. Продукція промислового виробництва
3. Інші живі тварини; продукти тваринного походження, крім м'яса	8. Алкогольні й безалкогольні напої; тютюнові вироби	14. Будівництво
4. Зернові	9. Фрукти, овочі, горіхи	15. Живі дерева та інші рослини
5. Цукор	10. Транспортні та телекомунікаційні послуги	16. Живі тварини
	11. Рибна продукція	17. Насіння і плоди олійних культур

Рис. 2. Динаміка українського експорту по секторах економіки за результатами моделювання, %

Джерело: власна розробка автора

1. Молоко і молочні продукти	6. Алкогольні й безалкогольні напої; тютюнові вироби	11. Живі тварини
2. М'ясо великої рогатої худоби й інших тварин; жири тваринного походження	7. Жири рослинного походження	12. Живі дерева та інші рослини
3. Інші харчові продукти	8. Інші живі тварини; продукти тваринного походження, крім м'яса	13. Будівництво
4. Насіння і плоди олійних культур	9. Фрукти, овочі, горіхи	14. Рибна продукція
5. Зернові	10. Цукор	15. Інші послуги
		16. Транспортні та телекомунікаційні послуги
		17. Продукція промислового виробництва

Рис. 3. Динаміка українського імпорту по секторах економіки за результатами моделювання, %

Джерело: власна розробка автора

Найменше тарифна лібералізація у сфері сільського господарства відобразиться на зростанні імпорту в Україну товарів і послуг інших

секторів економіки – продукції промислового виробництва (0,04%), транспортних та телекомунікаційних послугах (0,16%), інших послуг (0,16%), послуг будівництва (0,47%).

Оскільки Україна посідає вкрай незначну частку в зовнішньоторговельному обороті країн ЄС, то зміни в динаміці експорту й імпорту цих країн за товарними групами у відсотковому вираженні, внаслідок двостороннього зниження ставок митних тарифів на сільгосппродукцію, будуть незначними (табл. 2).

Таблиця 2 - Зміни у зовнішній торгівлі країн ЄС по секторах економіки за результатами моделювання, %

Сектори економіки	Експорт	Імпорт
Живі тварини	0,0315	0,0318
Інші живі тварини; продукти тваринного походження, крім м'яса	0,0385	0,0521
М'ясо великої рогатої худоби й інших тварин; жири тваринного походження	0,1454	0,0098
Рибна продукція	0,0005	0,0092
Молоко і молочна продукція	0,0540	0,0284
Живі дерева та інші рослини	0,1834	0,0151
Овочі, фрукти, горіхи	0,0889	0,0068
Зернові культури	-0,4628	0,5381
Насіння і плоди олійних культур	0,2382	-0,0087
Жири рослинного походження	0,1416	0,0835
Цукор	0,0393	0,0158
Алкогольні й безалкогольні напої; тютюнові вироби	0,0419	0,0083
Інші харчові продукти	0,1029	0,0367
Продукція промислового виробництва	-0,0024	-0,0003
Будівництво	-0,0011	0,0013
Транспортні та телекомунікаційні послуги	0,0019	-0,0001
Інші послуги	-0,0013	0,0004

Джерело: розраховано за допомогою економіко-математичної моделі GTAP

Найбільші зміни очікуються в торгівлі зерновими культурами – падіння експорту на 0,46% та зростання їх імпорту майже на 0,54%. За більшістю інших секторів економіки зміни в обсягах зовнішньоторговельних операцій складатимуть мізерне додатне значення в межах кількох десятих відсотка. Крім зернових, впаде експорт продукції промислового виробництва (-0,0024%), будівельних (-0,0011%) та інших послуг (-0,0013%). Скорочення імпорту очікується для насіння і плодів олійних культур (-0,0087%), промислових товарів (0,0003%), транспортних і телекомунікаційних послуг (-0,0001%).

Зміни в зовнішній торгівлі відобразяться й на динаміці обсягів внутрішнього виробництва сторін. Найбільші зміни спостерігатимуться в Україні за такими групами, як зернові культури (зростання на 2,64%) та живі дерева і рослини (падіння на 2,32%). Загалом, зростання виробництва в Україні очікується за сімома з сімнадцяти розглянутих секторів економіки (рис. 4).

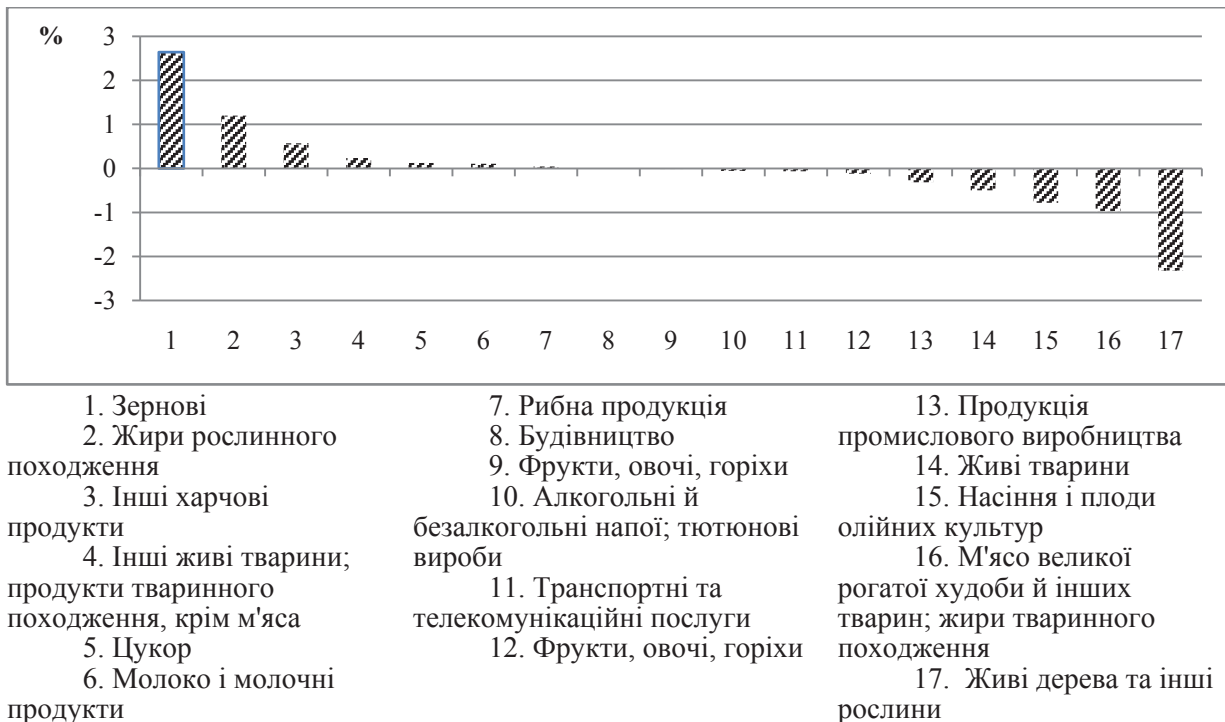

Рис. 4. Динаміка обсягів внутрішнього виробництва в Україні по секторах економіки за результатами моделювання, %

Джерело: власна розробка автора

Крім зернових, найбільше зростання спостерігатиметься у виробництві жирів рослинного походження (1,2%) та інших харчових продуктів (0,57%). Разом з цим, негативним чином лібералізація торгівлі сільгосппродукцією з країнами ЄС позначиться також на вітчизняному виробництві м'яса великої рогатої худоби й інших тварин (-0,96%) та насіння і плодів олійних культур (-0,78%). Для решти секторів економіки України зміни в обсягах внутрішнього виробництва не перевищуватимуть піввідсотка.

Окремо слід звернути увагу на динаміку виробництва в Україні молока і молочних продуктів. Попри стрімке зростання імпорту цієї продукції відповідно до результатів моделювання (14,24%), обсяги вітчизняного виробництва молока не зазнають зменшення. Натомість, спостерігатиметься незначне зростання у 0,1%.

Обсяги внутрішнього виробництва в країнах ЄС за результатами моделювання скоротяться тільки для трьох секторів економіки, що розглядалися, – зернові (-0,3%), продукція промислового виробництва (-0,0015%), інші послуги (-0,0003%). За іншими секторами спостерігатиметься вкрай незначне зростання, найбільший показник якого сягатиме 0,1% для насіння і плодів олійних культур (табл. 3).

Таблиця 3 - Зміни в обсягах внутрішнього виробництва в ЄС по секторах економіки за результатами моделювання, %

Сектори економіки	Виробництво в ЄС
Живі тварини	0,0323
Інші живі тварини; продукти тваринного походження, крім м'яса	0,0291
М'ясо великої рогатої худоби й інших тварин; жири тваринного походження	0,0395
Рибна продукція	0,0028
Молоко і молочна продукція	0,0129
Живі дерева та інші рослини	0,0544
Овочі, фрукти, горіхи	0,0428
Зернові культури	-0,3045
Насіння і плоди олійних культур	0,1056
Жири рослинного походження	0,0199
Цукор	0,0105
Алкогольні й безалкогольні напої; тютюнові вироби	0,0115
Інші харчові продукти	0,0247
Продукція промислового виробництва	-0,0015
Будівництво	0,0003
Транспортні та телекомунікаційні послуги	0,0005
Інші послуги	-0,0003

Джерело: розраховано за допомогою економіко-математичної моделі GTAP

За іншими країнами і регіонами світу спостерігатиметься переважно мізерне падіння внутрішнього виробництва, пов'язане із зазначеним вище ефектом зміщення торгівлі, що діє на треті країни в умовах формування між сторонами інтеграційного угруповання.

Зміни внутрішніх цін на товари і послуги вітчизняного виробництва для розглянутих країн за результатами моделювання будуть незначними й не перевищуватимуть одного відсотка. В Україні ціни на продукцію вітчизняних виробників переважно зростатимуть. Найбільше вони зростуть на зернові (0,83%), продукти тваринного походження (0,61%) і живі тварини (0,54%). Падіння очікується лише за такими товарними групами, як м'ясо великої рогатої худоби й інших тварин (-0,0276%) і жири рослинного походження (-0,0139%). В країнах ЄС ціни на продукцію внутрішнього виробництва зменшаться у переважній

більшості секторів економіки. Проте їх коливання відбуватиметься в межах трьох сотих процента.

Основним чинником розвитку торговельно-економічних відносин за обраним сценарієм моделювання стане зниження цін в Україні та ЄС на товари і послуги один одного в результаті тарифної лібералізації. Так, в Україні значною мірою подешевшає цукор з країн ЄС (на 19,4%), що, втім, призведе до зростання його імпорту лише на 2,5%. При цьому, обсяги його виробництва в Україні зростуть на 0,12%. Відчутно впадуть ціни на внутрішньому ринку України на жири рослинного походження (-8,54%), молоко і молочні продукти з країн ЄС (-6,96%), інші харчові продукти (-6,13%), овочі, фрукти й горіхи (-5,88%), м'ясо великої рогатої худоби й інших тварин (-5,82%). Натомість в країнах ЄС різко впадуть ціни на українські товари з категорії «інші харчові продукти» (-10,84%), м'ясо великої рогатої худоби й інших тварин (-8,11%), продукти тваринного походження (-6,92%) тощо (табл. 4).

Таблиця 4 - Зміни внутрішніх цін в Україні та ЄС по секторах економіки за результатами моделювання, %

Сектори економіки	В Україні		В країнах ЄС	
	на вітчизняну продукцію	на продукцію з країн ЄС	на продукцію внутрішнього виробництва	на продукцію з України
Живі тварини	0,545185	-0,400692	-0,009201	-0,741580
Інші живі тварини; продукти тваринного походження, крім м'яса	0,612041	-2,387871	-0,019077	-6,918827
М'ясо великої рогатої худоби й інших тварин; жири тваринного походження	-0,025912	-5,816824	-0,007595	-8,110804
Рибна продукція	0,206566	-0,475873	0,005349	0,011331
Молоко і молочна продукція	0,112737	-6,965158	-0,004152	-3,165112
Живі дерева та інші рослини	0,310834	-4,656493	-0,001705	-0,245690
Овочі, фрукти, горіхи	0,831748	-0,558513	-0,002595	-1,015163
Зернові культури	0,479114	-2,322038	-0,030038	-4,945981
Насіння і плоди олійних культур	-0,013354	-8,542636	0,002383	0,427608
Жири рослинного походження	0,081658	-19,458719	0,005080	-1,403858
Цукор	0,033144	-7,388140	-0,000255	-1,167951
Алкогольні й безалкогольні напої; тютюнові вироби	0,831748	-0,558513	-0,003506	-4,359174
Інші харчові продукти	0,008135	-6,135139	-0,004755	-10,843874
Продукція промислового виробництва	0,062404	0,000472	0,000468	0,057588
Будівництво	0,107016	0,000602	0,000602	0,107016
Транспортні та телекомунікаційні послуги	0,108095	0,000193	0,000193	0,108095
Інші послуги	0,110500	0,000653	0,000653	0,110500

Джерело: розраховано за допомогою економіко-математичної моделі GTAP

Що стосується цінових змін в інших розглянутих під час моделювання країнах і регіонах світу, то вони будуть вкрай незначними, але за всіма секторами прямуватимуть у бік зниження. Їх динаміка відобразить

передусім незначний вплив тарифної лібералізації у сфері сільгосппродукції між Україною та ЄС на загальну динаміку світових цін.

Висновки. Двостороннє зменшення ставок імпорتنих мит між Україною та країнами ЄС на продукцію сільськогосподарської галузі економіки, в цілому, матиме позитивний вплив на розвиток їх загального економічного добробуту, хоча наслідки за окремими секторами економіки значно відрізняться. Найбільші зміни в динаміці економічного розвитку відбудуться в Україні: ВВП зросте на 114 млн. (0,07%), позитивний ефект у загальному добробуті оцінюється у 67,5 млн. дол. США. Серед секторів вітчизняної економіки найбільші здобутки від тарифної лібералізації матимуть виробництво зернових культур, жирів рослинного походження, цукру, продукції тваринного походження, крім м'яса. В даних секторах зростуть обсяги вітчизняного виробництва й експорту, збільшення імпорту буде незначним. Зменшення обсягів вітчизняного виробництва й стрімке нарощення імпорту очікується за такими секторами, як живі рослини й інші дерева, м'ясо великої рогатої худоби й інших тварин, насіння і плоди олійних культур.

Виробники продукції деяких товарних груп демонструють особливо високий рівень конкурентоспроможності порівняно з європейськими аналогами. Зокрема, незважаючи на значне падіння цін на рослинні жири та цукор з країн ЄС в умовах тарифної лібералізації, зростання їх імпорту в Україну буде незначним, а динаміка їх виробництва залишиться додатною. Виробники молока й молочної продукції в умовах значного зниження цін на відповідну продукцію європейського походження та істотного зростання її імпорту (на 14,24%) також не зменшать обсяги вітчизняного виробництва.

Зростання загального економічного добробуту в Україні відбуватиметься, в першу чергу, за рахунок нарощування обсягів експорту зернових, продукції промислового виробництва, транспортних та телекомунікаційних послуг. Їх позитивний вплив буде дещо зменшений у зв'язку з посиленням дисбалансу між попитом і пропозицією на ринках м'яса великої рогатої худоби й інших тварин, напоїв та тютюнових виробів, інших харчових продуктів і, відповідно, падінням обсягів споживання цієї продукції домашніми господарствами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація / М.Кузьо, Д.Черніков, С.Павлюк, Р. Хорольський; за редакцією М.Кузьо, Д.Чернікова. – ГО «Лабораторія законодавчих ініціатив», 2015. – 27 с.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Перспективи розвитку вітчизняного аграрного сектора в зв'язку із підписанням Україною економічної частини Угоди про асоціацію з Європейським Союзом / М.І.Пугачов, Ю.О.Лупенко, В.І.Власов, Б.В.Духницький, Н.В.Кривенко; за ред. Ю.О.Лупенка, М.І.Пугачова. – К.: ННЦ ІАЕ, 2014. – 44 с.
4. Пугачов М.І. Інтеграційні альтернативи для АПК України в умовах світової економічної кризи / М.І.Пугачов, А.О.Мельник // Економіка АПК. – 2014. – №4. – С. 28-32.
5. Угода про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Урядовий портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631
6. Аналіз тарифів за розрахунками СOT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tao.wto.org/welcome.aspx?ReturnUrl=%2fDefault.aspx>
7. Dabrowski M, Taran S (2012) Is Free Trade with the EU Good for Ukraine? CASE Network E – Briefs: 1-4.
8. European Commission (2009c). Ukraine. External Relations [online]. Available at http://ec.europa.eu/external_relations/ukraine/index_en.htm [Quoted 2009-03-09].
9. European Commission (2015). EU-Ukraine Deep and Comprehensive Free Trade Area. Economic benefits and opportunities. [online]. Available at http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/december/tradoc_154128.pdf
10. European Commission (2015). Ukraine [online]. Available at http://ec.europa.eu/trade/index_en.htm
11. Movchan V, Giucci R (2011) Quantitative Assessment of Ukraine's Regional Integration Options: DCFTA with European Union vs. Customs Union with Russia, Belarus and Kazakhstan, German Advisory Group Institute for Economic Research and Policy Consulting.
12. Movchan V, Shportyuk V (2012) EU-Ukraine DCFTA: the Model for Eastern Partnership Regional Trade Cooperation, CASE Network Studies and Analyses :1,3-23.